

Załącznik nr 1- Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z edukacji dla bezpieczeństwa dla klas pierwszych po szkole podstawowej

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
Dział I. Podstawy pierwszej pomocy					
1. Organizacja pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje potencjalne źródła zagrożenia w kontakcie z uszkodzonym ocenia własne możliwości w kontekście zakresu pierwszej pomocy wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe prawidłowo wzywa pomoc stosuje uniwersalne środki ochrony osobistej wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w lasach wskazuje sposób zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi osoby uszkodzonej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia prezentuje sposoby zadbania o własne zdrowie 	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy opisuje przeznaczenie środków znajdujących się na wyposażeniu apteczki pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby uszkodzonej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	samochodowej				
2. Kontrola funkcji życiowych	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje osobę w stanie zagrożenia życia podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia następstwa zaburzeń czynności układów stanowiących „triadę przeżycia” przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę układów oddechowego, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub do zagrożenia życia
3. Utrata	<ul style="list-style-type: none"> ocenia przytomność poszkodowanego 	<ul style="list-style-type: none"> układa osobę nieprzytomną w pozycji 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia objawy utraty przytomności 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
przytomności	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) • udrażnia drogi oddechowe tzw. rękoczynem czoło-żuchwa • prawidłowo wzywa pomoc 	bocznej ustalonej <ul style="list-style-type: none"> • zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny • systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 		oddechowych u osoby nieprzytomnej

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
4. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia przytomność poszkodowanego • ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) • wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej • wykonuje na fantomie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia • przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady postępowania z osobą nieprzytomną • wymienia oznaki zatrzymania krążenia • omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” • opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej • wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej
5. Zadławienia	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje na fantomie tzw. rękoczyn ratunkowe w przypadku zadławienia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci 			w zadławieniu, w zależności od wieku i stanu poszkodowanego
6. Rany, krwawienia i krwotoki	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny • wykonuje opatrunek uciskowy • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu
7. Uszkodzenia kości i stawów	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) • w sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa • wymienia przykłady zapobiegania urazom 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) • opisuje metody udzielania 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn • przedstawia metody przenoszenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
	symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po uraziew zastanej pozycji <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny prawidłowo wzywa pomoc 	w sporcie, w domu, w pracy <ul style="list-style-type: none"> przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	pierwszej pomocy w urazach kończyn <ul style="list-style-type: none"> wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu 	poszkodowanych z urazem kręgosłupa	ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) <ul style="list-style-type: none"> opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa
8.Oparzenia termiczne i chemiczne	<ul style="list-style-type: none"> demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
9.Podtopienia	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia • wyjaśnia zagrożenia związane z wodą • wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach wodnych • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zagrożeń w środowisku wodnym • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy osobie podtopionej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza etapy pomocy w podtopieniach • podejmuje w sytuacji symulowanej czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu)
10.Zatrucia	<ul style="list-style-type: none"> • w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanego o zatrucie • prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w zatruciach • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla lub innymi gazami toksycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi, wymienia ich objawy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zatruciach, w zależności od środka trującego

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
11. Pogryzienia, użądlenia, wstrząs	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu stosuje zasady postępowania przeciw wstrząsowemu (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego) prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w lasach przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zagrożenia związane z wystąpieniem wstrząsu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w sytuacji wstrząsu anafilaktycznego
12. Nagłe zachorowania	<ul style="list-style-type: none"> udziela pomocy w sytuacji ataku choroby (zawał serca, astma, udar, cukrzyca, epilepsja) prawidłowo wzywa pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje objawy charakterystyczne dla wystąpienia ataku konkretnej choroby 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania w atakach chorób (zawał serca, astma, cukrzyca, epilepsja, udar)
Dział II. Edukacja zdrowotna					
13. Zdrowie jako	<ul style="list-style-type: none"> ocenia własne zachowania 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rzetelne źródła 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależności 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tendencje

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
wartość dla człowieka i zasób dla społeczeństwa	związane ze zdrowiem <ul style="list-style-type: none"> ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia określa, gdzie w okolicy jego miejsca zamieszkania działają instytucje i organizacje świadczące leczenie, pomoc i wsparcie w przypadkach problemów zdrowia psychicznego, w szczególności świadczące usługi dla młodzieży ocenia intensywność wysiłku fizycznego (np. na podstawie pomiaru częstości akcji serca w czasie i po wysiłku) potrafi analizować wartość odżywczą produktów żywnościowych np. na podstawie informacji o ich składzie 	informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych <ul style="list-style-type: none"> opisuje konstruktywne i niekonstruktywne sposoby radzenia sobie z emocjami, w tym negatywnymi dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie) wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne) oraz zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków wyjaśnia zagadnienia związane z właściwą i racjonalną aktywnością fizyczną uzasadnia znaczenie 	między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym <ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ stresu na zdrowie uzasadnia znaczenie właściwego odżywiania dla zdrowia i rozwoju, w tym ochrony przed chorobami przewlekłymi 	sygnały i objawy problemów ze zdrowiem psychicznym (stres fizyczny i emocjonalny, zaburzenia odżywiania, depresja kliniczna) <ul style="list-style-type: none"> odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie ma wpływu wyjaśnia związki między aktywnością fizyczną, zwyczajami żywieniowymi i dobrostanem emocjonalnym wyjaśnia zagadnienia związane z właściwym, racjonalnym odżywianiem 	związane z brakiem aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce <ul style="list-style-type: none"> omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu definiuje pojęcia „bulimia” i „anoreksja” oraz wyjaśnia następstwa tych chorób

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
	umieszczanych przez producenta na opakowaniu	aktywności fizycznej dla zdrowia i rozwoju, w tym ochrony przed chorobami przewlekłymi			
14. Styl życia a zdrowie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje pomiar ciśnienia tętniczego krwi wyjaśnia, jak można unikać picia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.) wyjaśnia wpływ substancji psychoaktywnych na 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia korzyści kontroli czynników ryzyka miażdżycy w populacji definiuje pojęcie wskaźnika masy ciała (BMI) i potrafi określić do czego służy analizuje objawy różnych rodzajów uzależnień behawioralnych, w tym uzależnienia od komputera, internetu, hazardu wymienia wiarygodne źródła informacji na temat tendencji i skutków dotyczących spożycia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków przez młodzież 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych, takich jak: nadciśnienie tętnicze, cukrzyca, zaburzenia gospodarki lipidowej, otyłość definiuje pojęcie zespołu metabolicznego (nadciśnienie tętnicze, otyłość, cukrzyca, zaburzenia lipidowe) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie przekonania dotyczące spożycia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków przez młodzież mogą mieć wpływ na podejmowanie wymienionych zachowań 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje tendencje związane z otyłością wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce wymienia przepisy prawa dotyczące używania substancji psychoaktywnych i prowadzenia pojazdów

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
	prawność kierowcy	w Polsce <ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady odpowiedniego stosowania leków (produktów leczniczych) i suplementów diety 			
Dział III. Sytuacje nadzwyczajnych zagrożeń					
15. Międzynarodowe prawo humanitarne	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe akcje podejmowane w regionie przez Polski Czerwony Krzyż 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, np. Polskiego Czerwonego Krzyża 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarne 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie
16. Ochrona ludności i zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach • wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry • wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęć: „odkażanie”, „dezaktywacja”, „dezynfekcja”, „deratyzacja”
17. Służby	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę i zasady 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje działania 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ochotnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Wodne 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Górskie

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
ratownicze	funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego	podejmowane przez Państwową Straż Pożarną oraz Państwowe Ratownictwo Medyczne	służby i podmioty ratownicze, takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna i Pogotowie Ratunkowe	Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
18. Ostrzeżenie i alarmowanie ludności o zagrożeniach	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych wskazuje drogi ewakuacji w szkole potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych rozdziela zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice
19. Zagrożenia naturalne, budowlane i komunikacyjne	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zagrożenia i ich źródła opisuje obowiązki pieszo i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania podczas pożaru, w przypadku wypadków komunikacyjnych, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
	uprzywilejowania	odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy <ul style="list-style-type: none"> • potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer) 			
20. Zagrożenia związane z działalnością człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego) • wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy • wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia procedury postępowania w przypadku wystąpienia cyberprzemocy • opisuje właściwą reakcję w sytuacji wystąpienia cyberprzemocy • omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę • podaje sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie terroryzmu (w zakresie zagrożenia terrorystycznego)

Dział IV. Bezpieczeństwo państwa

AUTOR: Bogusława Breitkopf

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń:					
21. System bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i opisuje elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa wymienia wybrane stowarzyszenia i organizacje, takie jak Liga Obrony Kraju, Związek Strzelecki „Strzelec”, i określa ich zakres działania 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego oraz całego państwa 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi identyfikować wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzować je, przypisywać właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa
22. Powinności obronne i kryzysowe władz, instytucji oraz obywateli	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęć „siatka bezpieczeństwa” i „infrastruktura krytyczna” 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne) z wykorzystaniem właściwej terminologii
23. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	<ul style="list-style-type: none"> omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia struktury Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia podstawowe uzbrojenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia podstawowe wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

AUTOR: Bogusława Breitkopf